

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครูในสังกัด
อาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล
และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. การอภิปรายผลการวิจัย
6. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษา
จังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน
2. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน
3. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษา
จังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามประเภทของ
สถานศึกษา สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน
4. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา
สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน

5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยภาวะผู้นำและภาวะผู้นำครูในสังกัด
อาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน
6. เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์ปัจจัยที่มีต่อภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษา
จังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน
7. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครูในสังกัด
อาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร

สมมติฐานของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก
2. ภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารและครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก
3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา
สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ต่างกันแตกต่างกัน
4. ภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา สถานภาพการดำรงตำแหน่ง
และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน แตกต่างกัน
5. ปัจจัยและภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร ตามความ
คิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กันทางบวก
6. ปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัวมีอำนาจพยากรณ์ภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษา
จังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัด สกลนคร ปีการศึกษา 2561 จำนวนทั้งสิ้น 799 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 59 คน ครูผู้สอน 740 คน จากทั้งหมด 24 สถานศึกษา

2. กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2561 จำนวนทั้งหมด 260 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 59 คน ครูผู้สอน จำนวน 201 คน การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้สถานศึกษาเป็นชั้น (Strata)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านแรงจูงใจภายใน ด้านสภาพแวดล้อมเปิด และด้านความรู้เชิงลึก ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาตนเองและเพื่อนครู ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ด้านการเป็นผู้นำ การเปลี่ยนแปลง และด้านการเป็นแบบอย่างทางการสอน โดยแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2. ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา รูปแบบและภาษาให้ถูกต้อง นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารและครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัด สกลนคร จำนวน 50 คน แล้วนำไปวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และรายด้าน (Item Total Correlation) ตามวิธีการของเพียร์สัน โดยเลือกข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตั้งแต่ 0.23 ขึ้นไป มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's α - Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด).

2556, หน้า 98 – 104) ซึ่งได้ค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นในแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำ มีค่าอำนาจจำแนก 0.317 – 0.755 มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.951 และด้านภาวะผู้นำครู มีค่าอำนาจจำแนก 0.477 – 0.858 มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.978

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยเสนอคำร้องต่อสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ให้ออกหนังสือเพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร ที่เป็นสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 59 คน และครูผู้สอน จำนวน 201 คน ให้ช่วยตอบแบบสอบถาม จำนวน 260 ฉบับ ผู้วิจัยใช้การแจกแบบสอบถามหลายช่องทาง ได้แก่การแจกแบบสอบถามใน วันประชุมผู้บริหาร วันประชุมครู และทางไปรษณีย์ โดยได้แบบสอบถามคืนมา 260 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ดังต่อไปนี้
 - 1.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา 260 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 มาวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าร้อยละ (Percentage)
 - 1.2 วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
 - 1.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร จำแนก ตามประเภทของสถานศึกษา และสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ใช้สถิติการทดสอบค่าที่ (t – test ชนิด Independent Samples) ส่วนจำแนกตามประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test ชนิด One Way ANOVA)
 - 1.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีต่อภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา และสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที่ (t-test ชนิด Independent

Samples) ส่วนจำแนกตามประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test ชนิด One Way ANOVA)

1.5 หาความสัมพันธ์ของปัจจัยและภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation)

1.6 หาอำนาจพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

1.7 วิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยสรุปเป็นประเด็นสำคัญดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านแรงจูงใจภายใน ด้านสภาพแวดล้อมเปิด และด้านความรู้เชิงลึก ตามลำดับ

2. ภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการเป็นแบบอย่างทางการสอน ด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการพัฒนาตนเองและเพื่อนครู และด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนา

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา สถานภาพการดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า

3.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครู จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านแรงจูงใจภายใน ด้านสภาพแวดล้อมเปิด และด้านความรู้เชิงลึก โดยผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาเอกชนมีความคิดเห็นโดยรวมและทุกด้านมากกว่าผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษารัฐบาล

3.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครู จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรู้เชิงลึก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีระดับความคิดเห็นในด้านความรู้เชิงลึกมากกว่าครูผู้สอน ส่วนด้านอื่น ๆ ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครู จำแนกตามประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

4. ภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา สถานภาพการดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า

4.1 ภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาตนเองและเพื่อนครู ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และด้านการเป็นแบบอย่างทางการสอน โดยผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาเอกชนมีความคิดเห็นมากกว่าผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษารัฐบาล

4.2 ภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาตนเองและเพื่อนครู ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนา และด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารมีระดับความคิดเห็นมากกว่าครูผู้สอน ส่วนด้านการเป็นแบบอย่างทางการสอน ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นไม่มีความแตกต่างกัน

4.3 ภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ด้านการพัฒนาตนเองและเพื่อนครู มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านที่เหลือไม่มีความแตกต่างกัน

5. ปัจจัยภาวะผู้นำกับภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำโดยรวม (X) มีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับภาวะผู้นำครูโดยรวม (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .803 เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำโดยรวม (X) มีความสัมพันธ์กับ ภาวะผู้นำครูทั้ง 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ปัจจัยภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร ที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 3 ด้าน พบว่า มีจำนวน 2 ด้านที่สามารถพยากรณ์ ภาวะผู้นำครูในสังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านความรู้เชิงลึก (X3) และด้านแรงจูงใจภายใน (X1) ส่วนด้านสภาพแวดล้อมเปิด (X2) ไม่สามารถพยากรณ์ภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร

ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุด คือ ด้านความรู้เชิงลึก (X3) โดยมีค่า สัมประสิทธิ์ถดถอยการพยากรณ์ เท่ากับ 0.512 รองลงมา คือ ด้านแรงจูงใจภายใน (X1) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยการพยากรณ์ เท่ากับ 0.365 ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 ด้านนี้สามารถ ร่วมกันพยากรณ์ภาวะผู้นำครู ได้ร้อยละ 65.60 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ของการพยากรณ์ $\pm .258$

สามารถเขียนสมการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$Y' = 1.006 + .405 X3 + .378 X1$$

และสามารถเขียนสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปแบบคะแนน มาตรฐานได้ดังนี้

$$Z'Y = .512 Z3 + .365 Z1$$

7. แนวทางในการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสกลนคร พบว่า ปัจจัยที่มีอำนาจพยากรณ์ภาวะผู้นำครูโดยรวม จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านแรงจูงใจภายใน ด้านสภาพแวดล้อมเปิด และด้านความรู้เชิงลึก ที่เหมาะสมเป็นดังนี้

7.1 ด้านแรงจูงใจภายใน ควรส่งเสริมการทำงานร่วมกัน ตั้งเป้าหมาย ความสำเร็จของตนเองและองค์กร กระตุ้นให้เกิดแรงบันดาลใจ เกิดความรัก ความศรัทธา ความรู้สึกที่ดี โดยใช้หลักเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดี เสริมแรงในการ ปฏิบัติงาน ดูแลเอาใจใส่ร่วมกันในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ

7.2 ด้านสภาพแวดล้อมเปิด ควรสนับสนุนให้มีการจัดประชุมแจ้งนโยบายในการบริหาร ให้คำแนะนำ ให้แนวทางในการปฏิบัติงาน สร้างบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นก่อนและหลังทำกิจกรรมหรือโครงการ เคารพสิทธิในการแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ ให้เกียรติกัน สร้างความน่าเชื่อถือไว้วางใจ เปิดเผย และยอมรับฟังความคิดเห็นตามมติที่ประชุม เปิดโอกาสให้ครูได้ศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ มาถ่ายทอดให้เพื่อนร่วมงานเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป

7.3 ด้านความรู้เชิงลึก ควรมีการสำรวจความต้องการมากำหนดทิศทางในการพัฒนา จัดสรรทรัพยากรในการพัฒนาความรู้ สนับสนุนให้ครูไปอบรม สัมมนา ศึกษาต่อ ต่อยอดความรู้บนพื้นฐานความรู้เดิม มอบหมายงานที่ท้าทายความสามารถ ส่งเสริมการศึกษาหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามผลการวิจัย ดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้าน จากผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนครโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียง ลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านแรงจูงใจภายใน ด้านสภาพแวดล้อมเปิด และด้านความรู้เชิงลึก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร ทั้งครูในสถานศึกษาเอกชนและสถานศึกษารัฐบาลได้ทำบทบาทหน้าที่การทำงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถเพื่อให้บรรลุจุดหมายของการทำงานอย่างแท้จริง รวมถึงอธิบายขั้นตอนและกระบวนการทำงานได้ถูกต้องตามทิศทางและจุดหมายของงานที่ตนเองรับผิดชอบ สามารถให้คำปรึกษา แนะนำในการทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานตามทิศทางและจุดหมายที่กำหนด สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับเพื่อนร่วมงานให้ตระหนักถึงการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มีความมุ่งมั่น เต็มใจสร้างสรรค์ในการทำงาน มีความศรัทธา ทุ่มเท ความพยายามต่องานที่ปฏิบัติ ทำงานด้วยความอดทน อดกลั้น จริงจังและต่อเนื่อง ให้ความสำคัญกับทุกคนในการมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างเท่าเทียมกัน สอดคล้อง

งานวิจัยกิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์ (2555, หน้า 137 -138) ได้ศึกษาโมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำ พบว่า ระดับปัจจัยด้านแรงจูงใจภายในโดยรวมอยู่ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านความทุ่มเทเท่ากับ 4.47 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านความวิริยะเท่ากับ 4.37 ระดับการแสดงออกปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมแบบเปิด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการสนับสนุนความคิดใหม่ ๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านมีความท้าทายเท่ากับ 4.23 และระดับการแสดงออกปัจจัยด้านความรู้เชิงลึก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านทักษะเท่ากับ 4.44 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านความเชี่ยวชาญเท่ากับ 4.31 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของยุพา จันทวงศ์ (2559, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบและตัวชี้วัดภาวะผู้นำครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก และผลการวิจัยของผู้วิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของรัชฎากร อัครจันทร์ (2560, หน้า 275) ที่ศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน พบว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำครูมี 6 องค์ประกอบหลักดังนี้ คือ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การมีจินตนาการ 3) การมีแรงจูงใจ 4) ความยืดหยุ่น 5) ความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และ 6) การปฏิบัติสู่เป้าหมาย ทั้งนี้เนื่องจากว่า ภาวะผู้นำครู คือ คุณลักษณะของครูที่แสดงถึงความสามารถเชิงสร้างสรรค์ในด้านการมีวิสัยทัศน์ การมีจินตนาการ การมีแรงจูงใจ ความยืดหยุ่น ความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และการปฏิบัติสู่เป้าหมาย ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และครูผู้สอนในสถานศึกษาที่เข้ารับการพัฒนามีดัชนีความก้าวหน้าในการพัฒนาภาวะผู้นำคิดเป็นร้อยละ 38.77

2. ภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษา

จังหวัดสกลนคร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ ด้านการเป็นแบบอย่างทางการสอน ด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการพัฒนาตนเองและเพื่อนครู และด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร มีความกล้าและตั้งใจมั่นในการสิ่งต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ ใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย ความสำเร็จ มุ่งมั่นและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนเพื่อนครูให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพครูอย่างสม่ำเสมอ สนับสนุนความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ มีการติดต่อสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีในหมู่คณะและสมาชิกเครือข่าย แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ข้อคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้สม่ำเสมอ พัฒนาและขยายเครือข่าย เพื่อหาแนวทางดำเนินกิจกรรมหรือโครงการใหม่ ๆ

ซึ่งสอดคล้องกับรัชฎากร อัครจันทร์ (2560, หน้า 285) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนในสถานศึกษาที่ร่วมวิจัยมีภาวะผู้นำหลังจากการที่ได้เข้าร่วมทดลองใช้รูปแบบภาวะผู้นำครูอยู่ในระดับมาก ซึ่งภาวะผู้นำดังกล่าว ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การมีจินตนาการ 3) การมีแรงจูงใจ 4) ความยืดหยุ่น 5) ความสามารถในการแก้ปัญหา และ 6) การปฏิบัติสู่เป้าหมาย และ ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของยุพา จันทวงศ์ (2559, หน้า 109) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำครูที่ได้รับการเสริมสร้าง ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) การเป็นแบบอย่างทางการสอน 3) การพัฒนาตนเองและเพื่อนครู และ 4) การมีส่วนร่วมในการพัฒนา

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตาม ประเภทของสถานศึกษา สถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า

3.1 ปัจจัยภาวะผู้นำในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามประเภทสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา เอกชนมีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านทุกด้านมากกว่าผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติ

หน้าที่ในสถานศึกษารัฐบาล ทั้งนี้อาจเนื่องจากสถานศึกษารัฐบาลครูส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญเรื่องการแข่งขัน เพราะสถานศึกษารัฐบาลจะมีนักศึกษาเข้าเรียนจำนวนมาก เนื่องจากการเก็บค่าธรรมเนียบการศึกษาจะถูกกว่าสถานศึกษาเอกชนและการขึ้นเงินเดือนของครูสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนครที่เป็นสถานศึกษารัฐบาลจะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับจำนวนนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษา แต่เป็นผลการประเมินผลงานในด้านอื่น ๆ ตรงข้ามกับผู้นำภาคธุรกิจหรือผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนที่ต้องคำนึงผลการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และผลกำไรที่องค์กรจะได้รับ เนื่องจากผลกำไรขององค์กรมีผลต่อการกำหนดอัตราเงินเดือน การขึ้นอัตราเงินเดือน ซึ่งสิ่งดังกล่าวจะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของครูโดยตรง (ธนรัตน์ ตีรสวัสดิชัย, สัมภาษณ์, 22 เมษายน 2562)

3.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านความรู้เชิงลึกมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีระดับความคิดเห็นในด้านความรู้เชิงลึกมากกว่าครูผู้สอน ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร ต้องรับผิดชอบการบริหารจัดการสถานศึกษา และมีหน้าที่รับผิดชอบในการออกระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษา ให้ความเห็นชอบนโยบาย และแผนพัฒนาการศึกษา ให้คำแนะนำการบริหารและการจัดการ ด้านบุคลากร แผนงาน งบประมาณ วิชาการ กิจกรรมนักเรียน อาคารสถานที่ และความสัมพันธ์กับชุมชน กำกับดูแลให้มีระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา (พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พุทธศักราช 2550 มาตรา 30) กำหนดเป้าหมายในการทำงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายอย่างเป็นระบบ อธิบายขั้นตอนและกระบวนการทำงานตามทิศทางและจุดหมาย สามารถให้คำปรึกษา แนะนำในการทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานตามทิศทางและจุดหมายที่กำหนด สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับเพื่อนร่วมงานให้ตระหนักถึงการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ในขณะที่ครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร มีหน้าที่รับผิดชอบ คือ การสอนหนังสือและจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้นักเรียนนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และ มีความรับผิดชอบด้านอื่น ๆ เช่น การดูแลความประพฤติของนักเรียนนักศึกษาที่อยู่ในความดูแล และในภาพรวมของสถาบัน

ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของวีรศักดิ์ มุงคุณ (2552, หน้า 144) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อประสิทธิผลของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ด้านการบริหารงานบุคคล มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นสูงกว่าครูผู้สอน นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

3.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูผู้สอนในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร มีศักยภาพในการปฏิบัติงานสูง ใช้หลักการและทฤษฎีการบริหารงานที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานสูงก็จะยอมรับแนวความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักปรับปรุงแก้ไขวิธีปฏิบัติงานของตนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน และความต้องการของเพื่อนร่วมงานเป็นอย่างดี มีความมุ่งมั่น กล้าคิด กล้าแสดงออก สร้างความเชื่อถือ ยอมรับและได้รับความไว้วางใจจากเพื่อนร่วมงาน จนสามารถปฏิบัติงานโดยใช้ภาวะผู้นำในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราโมทย์ กัลยา (2551, หน้า 5-8) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ข้าราชการที่มีอายุราชการต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

4. ภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา สถานภาพการดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า

4.1 ภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร จำแนกตามประเภทของสถานศึกษาโดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน

4 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาตนเองและเพื่อนครู ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และด้านการเป็นแบบอย่างทางการสอน โดยผู้บริหาร และครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาเอกชนมีความคิดเห็นมากกว่าผู้บริหาร และครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษารัฐบาล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประเภทของ สถานศึกษาต่างกันทำให้บริบทของภาวะผู้นำ ซึ่งได้แก่ จำนวนสถานศึกษาเอกชนมีจำนวน มากกว่าสถานศึกษาของรัฐบาล สถานศึกษารัฐบาลเน้นการปฏิบัติงานที่เน้นนโยบาย สู่การปฏิบัติทำให้ขั้นตอนการดำเนินงานไม่คล่องตัว เมื่อเทียบกับกรอบการดำเนินงานของ ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนมีขั้นตอนการดำเนินงานที่คล่องตัวกว่า สถานศึกษาเอกชน มีการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันในการทำงานในการประกอบการพิจารณาความดี ความชอบ มอบอำนาจในการปฏิบัติงานและมอบหมายให้โอกาสทำงานที่ท้าทาย เป็นผู้มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง กล้าคิด กล้าทำ กล้านำ กล้าเปลี่ยนแปลง (ธนรัตน์ ธีรสวัสดิ์ชัย, สัมภาษณ์, 22 เมษายน 2562)

4.2 ภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาตนเองและเพื่อนครู ด้านการมีส่วนร่วม ในการพัฒนา และด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารมีระดับความคิดเห็นมากกว่าครูผู้สอน ส่วนด้านการเป็น แบบอย่างทางการสอน ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารได้มอบสิทธิ อำนาจ หน้าที่ ในการตัดสินใจในการทำงานให้แก่ ครูผู้สอน ให้ความไว้วางใจ จนเกิดความเชื่อมั่นว่าครูผู้สอนสามารถปฏิบัติงานสำเร็จ ตามคำสั่งหรือนโยบายที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพฑูรย์ พิชัย (2552, หน้า 142) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อ ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นมากกว่า ครูผู้สอน

4.3 ภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่า ด้านการพัฒนาตนเองและเพื่อนครู มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำครูมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 5 – 10 ปี ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำครูมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 5-10 ปี และน้อยกว่า 5 ปี การอภิปรายครั้งนี้ผู้วิจัยสามารถอภิปรายดังนี้

4.3.1 ภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร ด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และด้านการเป็นแบบอย่างทางการสอน ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ไขปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีและมีศักยภาพในการพัฒนาปรับปรุงการทำงานของตนเอง โดยใช้เทคนิคการสอนอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนารินทร์ เดชชะท้าน (2557, หน้า 94) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

4.3.2 ภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร ด้านการพัฒนาตนเองและเพื่อนครู และด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 5-10 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมีผลต่อระดับการแสดงออกถึงภาวะผู้นำ ซึ่งผู้ที่มีประสบการณ์มากอาจจะสนับสนุนและประสานที่มงานส่งผลให้การทำงานเกิดผลสัมฤทธิ์ได้ดีกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อย ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานสูงจะยอมรับแนวคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักปรับปรุงแก้ไขวิธี

ปฏิบัติงานของตนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ร่วมงานได้เป็นอย่างดี มีความมุ่งมั่น กล้าคิด กล้าแสดงออก สร้างความเชื่อถือ และยอมรับและได้รับความไว้วางใจจากครู และเพื่อนร่วมงาน สามารถดำเนินภารกิจได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์ (2555, หน้า 143) ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา อาชีวศึกษาที่มีประสบการณ์การเป็นผู้บริหารแตกต่างกัน มีระดับการแสดงออกถึงภาวะ ผู้นำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าประสบการณ์มีผลต่อระดับการแสดงออกถึงภาวะผู้นำ ซึ่งผู้นำที่มีประสบการณ์สูงอาจจะสนับสนุนและประสานงาน ที่มงานส่งผลให้การทำงานเกิดผลสัมฤทธิ์ของงานได้ดีกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อย ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ รินนา ราชชารี (2559, หน้า 197) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผล ต่อภาวะผู้นำครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่แตกต่าง กัน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครู และระดับภาวะผู้นำครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มี ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านครอบครัวเพียงด้านเดียว ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

5. ปัจจัยที่ส่งผลกับภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำโดยรวม (X) มีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับภาวะผู้นำครูโดยรวม (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .803 เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำโดยรวม (X) มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำครูทั้ง 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูในสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัด สกลนคร ถ้าครูมีแรงจูงใจภายใน คือ ครูมีความวิริยะ อุตสาหะ มีความมุ่งมั่น ทุ่มเทในการทำงาน กอปรกับครูผู้นั้นอยู่ในสภาพแวดล้อมเปิดคือ มีความเป็นอิสระทางความคิด มีความท้าทายในการทำงานต่าง ๆ ยอมรับความผิดพลาดเมื่อกระทำผิด รวมถึงครูเป็นคนที่มีความรู้เชิงลึก คือ มีความรู้ มีการเรียนรู้ มีทักษะ มีประสบการณ์ มีความเชี่ยวชาญจะช่วย ให้ครูมีความกล้าที่จะพัฒนาตนเองและเพื่อนครู กล้าที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา สถานศึกษาที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่ มีความคิดใหม่ๆ ในการทำงานเพื่อปรับปรุงแก้ไข และเป็นแบบอย่างทางการสอนให้กับบุคคลอื่น จึงทำให้ครูสามารถปฏิบัติตนตาม

มาตรฐานของครูสภาในการควบคุมความประพฤติครู และในการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา ครูจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาตนเองทุกปี สอดคล้องกับ รินนา ราชธานี (2559, หน้า 223) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลและภาวะผู้นำครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับจิราวรรณ จันทร์แยม (2552, หน้า 99-100) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูของครูสภา พ.ศ. 2548 ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดสมุทรสาครมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบ

6. ปัจจัยภาวะผู้นำในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร ที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 3 ด้าน พบว่า มีจำนวน 2 ด้านที่สามารถพยากรณ์ ภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านความรู้เชิงลึก (X3) และด้านแรงจูงใจภายใน (X1) และมีเพียง 1 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อมเปิด (X2) ที่ไม่สามารถพยากรณ์ภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร

ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุด คือ ด้านความรู้เชิงลึก (X3) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยการพยากรณ์ เท่ากับ 0.512 รองลงมา คือ ด้านแรงจูงใจภายใน (X1) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยการพยากรณ์ เท่ากับ 0.365 ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 ด้านนี้สามารถร่วมกันพยากรณ์ภาวะผู้นำครู ได้ร้อยละ 65.60 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ $\pm .258$

จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ภาวะผู้นำครูได้ มีทั้งหมด 2 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความรู้เชิงลึก และด้านแรงจูงใจภายใน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนครจะเกิดภาวะผู้นำได้ ครูอาชีวศึกษาจะต้องมีความรู้เชิงลึก มีทักษะ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ศึกษาหาความรู้ พัฒนาตนเอง อบรมสัมมนา จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องและครูอาชีวศึกษาจะต้องเกิดแรงจูงใจภายใน มีความวิริยะอุตสาหะ มีความมุ่งมั่น ทุ่มเทในการทำงานจนสำเร็จตามเป้าหมาย

ที่ตั้งไว้ ส่งเสริมให้ครูได้ร่วมกำหนดเป้าหมายความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ให้มองเห็นคุณค่าที่ติดต่อกันสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ครูได้มีอิสระทางความคิด มีความท้าทาย สอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์ (2555, หน้า 154-156) พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำ ได้แก่ 1) แรงจูงใจภายใน ซึ่งมีองค์ประกอบย่อย 3 องค์ประกอบ คือ จุดหมายและทิศทาง ความทุ่มเท ความวิริยะ มีอิทธิพลรวมต่อภาวะผู้นำสูงสุด มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.86 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ความรู้เชิงลึก ซึ่งมีองค์ประกอบย่อย 3 องค์ประกอบ คือ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ และทักษะ มีอิทธิพลรวมและอิทธิพลทางตรงต่อภาวะผู้นำ มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.42 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) สภาพแวดล้อมเปิด ซึ่งมีองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ คือ ความอิสระ ความท้าทาย ความไว้วางใจ และการสนับสนุนความคิดใหม่ๆ มีอิทธิพลรวมต่อภาวะผู้นำ มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.73 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยของผู้วิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ รินนา ราชชาวี (2559, หน้า 224) ได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงการที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 6 ด้าน พบว่า 4 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ระดับภาวะผู้นำครู โดยภาพรวมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านกระบวนการ ด้านเจตคติ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านบุคลากร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสกลนคร ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยภาวะผู้นำกับภาวะผู้นำครู มีความสัมพันธ์กันทางบวก ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมปัจจัยภาวะผู้นำเพื่อให้สอดคล้องกับภาวะผู้นำครู

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอำนาจในการพยากรณ์ภาวะผู้นำครู ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร โดยรวม มีจำนวน 2 ด้าน โดยตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือ ด้านความรู้เชิงลึก และด้านแรงจูงใจภายใน ตามลำดับ ดังนั้นควรมี

การส่งเสริมปัจจัยด้านดังกล่าวให้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยเฉพาะปัจจัยด้านความรู้เชิงลึกที่มีอำนาจพยากรณ์มากที่สุด โดยผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนครหาวิธีการพัฒนาให้ครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร สามารถผสมผสานระหว่างความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ตลอดจนให้มีเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน มีความวิริยะ อุตสาหะ มีความมุ่งมั่นในการทำงานเพื่อที่จะช่วยให้การบริหารจัดการอาชีวศึกษาในจังหวัดสกลนครได้ประสบความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาถึงปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร เช่น บุคลิกภาพ ค่านิยม เป็นต้น
- 2.2 ควรศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครูในสถานศึกษาหรือองค์กรอื่น ๆ เพื่อจะได้องค์ความรู้เป็นที่ภาวะผู้นำครูโดยรวม ผลที่ได้จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของครูและยกระดับคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ